

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 2

DOM
2020-09-30
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
T 17805-18

PARTER

Kärande

Cigarr och Konfektyr Import i Göteborg AB:s konkursbo, 556701-2231
c/o Lindskog Malmstöm Advokatbyrå
Box 27707
115 91 Stockholm

Ombud: Advokat Anders Thylin
Lindskog Malmström Advokatbyrå KB
Box 27707
115 91 Stockholm

Svarande

LEIF Gustaf Malmborg, 19431102-1259
Karlbergsvägen 36 A Lgh 1601
113 27 Stockholm

DOMSLUT

1. Leif Malmborg ska till Cigarr och Konfektyr Import i Göteborg AB:s konkursbo betala ett kapitalbelopp om 3 850 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 17 april 2019 till dess betalning sker.
2. Leif Malmborg ska ersätta Cigarr och Konfektyr Import i Göteborg AB:s konkursbo för dess rättegångskostnad med 308 800 kr, varav 306 000 kr avser ombudsarvode och 2 800 kr tingsrättens ansökningsavgift jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från denna dag till dess betalning sker.

Dok.Id 2242889

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Scheelegatan 7

Telefon
08-561 652 10

E-post:
stockholms.tingsratt.avdelning2@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Cigarr och Konfektyr Import i Göteborg AB (fortsättningsvis även benämnt Bolaget) bildades den 1 mars 2006. Bolaget godkändes år 2007 som upplagshavare för tobak. Skatteverket meddelade i beslut år 2008 att bolaget skulle betala punktskatt för de tobaksvaror bolaget hade importerat till Sverige. Bolaget försattes i konkurs den 6 maj 2008 på grund av obetalda tobaksskatter. Konkursen avslutades den 15 maj 2009. Skatteverket erhöll utdelning i konkursen med ett belopp om 4 177 521 kr.

I omprövningsbeslut av den 1 juli 2013 undanröjde Skatteverket sitt tidigare beslut om punktskatt. Med anledning av omprövningsbeslutet återupptogs den tidigare avslutade konkursen. Det uppkom därvid ett överskott i konkursen. Den dåvarande konkursförvaltaren upprättade därför ett så kallat efterutdelningsförslag.

Bolaget trädde den 9 oktober 2013 i frivillig likvidation (Likvidationsbolaget). Leif Malmberg, verksam i Aktiebolagstjänst Leif Malmberg AB (Aktiebolagstjänst), utsågs till likvidator.

När beslutet om att Likvidationsbolaget skulle träda i likvidation vann laga kraft överförde den dåvarande konkursförvaltaren den 31 oktober 2013, i enlighet med efterutdelningsförslaget, 3 973 818 kr till Likvidationsbolaget.

Under perioden november 2013 – december 2014 genomförde Leif Malmberg i sin egenskap av likvidator sju utbetalningar (fortsättningsvis gemensamt benämnda Utbetalningarna). Information i för målet relevant hänseende rörande Utbetalningarna från Likvidationsbolagets bokföring framgår enligt nedan.

Datum	Belopp	Benämnd som	Bokförd som	Utbetalat till
2013-11-01	2 400 000 kr	Reglering skuld M Bengtsson m m	Reversskuld minskar med 2 400 000 kr	Michael Bengtsson, Ahlqvist & Partner och Aktiebolagstjänst
2013-11-07	800 000 kr	Utbet skuld Zachrisson	Reversskuld minskar med 800 000 kr	Ahlqvist & Partner
2013-12-02	150 000 kr	Utlägg för Royal Tabacco af Sweden OY	Fordran Royal Tabacco af Sweden OY	Michael Bengtsson
2013-12-27	200 000 kr	Förskottsbet aktier Estn. bolag	Á conto aktier Estland	Michael Bengtsson
2014-06-12	80 000 kr	Överföring till Mikael Bengtsson	Fordran Royal Tabacco af Sweden OY	Michael Bengtsson
2014-11-04	200 000 kr	Överföring till Mikael	Fordran Royal Tabacco af Sweden OY	Michael Bengtsson
2014-12-08	20 000 kr	Överföring till Mikael	Fordran Royal Tabacco af Sweden OY	Michael Bengtsson

Vad gäller utbetalning 1–2 finns ett skuldebrev och en revers utfärdade av Bolaget motsvarande beloppens storlek. Av dessa handlingar framgår bl.a. att utbetalningarna utgjorde återbetalning av lån till Michael Bengtsson (senare Silversvärd) och Mikael Zachrisson. Skuldebreven undertecknades den 1 mars 2008. Skulderna redovisades i Bolagets bokföring först den 9 oktober 2013, dvs. sedan konkursen öppnades på nytt. Skulderna redovisades således inte i konkursen år 2008–2009.

När det gäller den tredje utbetalningen framgår av dokumentation bl.a. att utbetalningen ska ha avsett utlägg för Michael Bengtssons bildande av Royal Tabacco af Sweden OY (Royal Tabacco). Beträffande den fjärde utbetalningen till ett estniskt bolag finns inte någon närmare information om det aktuella bolaget. Vad sedan angår utbetalning 5–7 har det inte – utöver vad som anges ovan – redovisats någon närmare information rörande vad dessa utbetalningar skulle ha använts till.

Skatteverket ansåg i omprövningsbeslut avseende Utbetalningarna av den 26 september 2016 att dessa utgjorde lön till Michael Bengtsson och Mikael Zachrisson. Bolaget påfördes därför arbetsgivaravgifter och skattetillägg om cirka 1 400 000 kr. Av skälen för beslutet framgår bl.a. följande. Det är uteslutet att Michael Bengtsson och Mikael Zachrisson hade ekonomiska möjligheter att låna ut medel till vid tidpunkten för när reversen och skuldebrevet skulle ha upprättats [*utbetalning 1–2, tingsrättens anmärkning*]. Det bedömdes mycket sannolikt att utbetalningarna inte avsåg utbetalning av lån, samt att revers och skuldebrev var upprättade i efterhand för att undvika beskattning för Michael Bengtsson. Även betalningarna till Michael Bengtssons privata bankkonto för påstådda kostnader hänförliga till hans finska bolag Royal Tabacco och för aktier i ett estniskt bolag bedömdes högst sannolikt vara ett led i att få tillgång till det belopp som Skatteverket betalat tillbaka till bolaget utan beskattningseksekvenser. Enligt Skatteverket fanns det inget som styrkte att betalningarna avsåg kostnader för intäkternas förvärvande eller bibehållande, utan fråga var om medel som tillförts Michael Bengtsson privat.

Skatteverkets beslut överklagades till Förvaltningsrätten i Göteborg, som i dom den 5 oktober 2017 avslog överklagandet. Förvaltningsrättens dom har vunnit laga kraft.

Skatteverkets beslut av den 26 september 2016 medförde att Likvidationsbolaget fick skulder och därför på nytt försattes i konkurs (Konkursbolaget).

Twisten i målet avser frågan huruvida Leif Malmberg är skyldig att till Konkursbolaget utge ett belopp motsvarande Utbetalningarna i skadestånd.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Konkursbolaget har yrkat att tingsrätten ska förpliktiga Leif Malmberg att till Konkursbolaget utge 3 850 000 kr plus ränta på kapitalbeloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämningsansökan, den 17 april 2020, till dess full betalning sker.

Leif Malmberg har bestritt käromålet. Han har inte vitsordat något belopp som skäligt i och för sig. Han har inte haft någon invändning mot beräkningen av yrkad ränta.

Parterna har yrkat ersättning för sin respektive rättegångskostnad.

GRUNDER

Konkursbolaget

I första hand är Leif Malmberg skadeståndsskyldig gentemot konkursbolaget. Leif Malmberg har varit förordnad som likvidator i Likvidationsbolaget. Han har i sin egenskap av likvidator tillsett att Likvidationsbolaget genomfört Utbetalningarna. Genom Utbetalningarna har Leif Malmberg uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakat Konkursbolaget skada.

Vad närmare gäller det uppsåtliga eller oaktsamma agerande avseende utbetalning 1–2, så har dessa bokförts som betalningar av skulder till Michael Bengtsson eller Mikael Zachrisson. Det har inte funnits något skuldförhållande till någon av dessa personer och Leif Malmberg har inte gjort tillräckliga undersökningar för att försäkra sig om att så var fallet. Leif Malmberg är därför skadeståndsskyldig såvitt avser dessa utbetalningar.

Vidare gäller att Likvidationsbolaget genom utbetalning 3–7 har lånat ut pengar till sina ägare. Lånen har inte lämnats på affärsmässiga villkor och låntagarna har inte kunnat betala tillbaka lånen. Det finns inte heller någon dokumentation avseende lånen.

I vart fall utgör Utbetalningarna olovliga värdeöverföringar. De aktuella utbetalningarna hade ingen koppling till Likvidationsbolagets verksamhet. Leif Malmberg är således även på denna grund skadeståndsskyldig.

Skadans storlek uppgår till yrkat belopp.

I andra hand har Leif Malmberg ett bristtäckningsansvar för Utbetalningarna. Varken Michael Bengtsson eller Mikael Zachrisson har haft förmåga att återbära vad de har uppburit. Leif Malmberg har i vart fall medverkat till verkställandet av beslutet om Utbetalningarna och har därför ett bristtäckningsansvar. De olovliga värdeöverföringarna uppgår till yrkat belopp. Leif Malmberg är därför skyldig att utge detta belopp till Konkursbolaget.

Den yrkade räntan följer av lag.

Leif Malmberg

Han har varken uppsåtligt eller av oaktsamhet orsakat Konkursbolaget skada. När det gäller den första och den andra utbetalningen hade han kännedom om att det fanns

reverser motsvarande respektive belopp. Det saknades anledning att tro att skuldebrevet var falska. Han hade heller inte – vid tidpunkten för när dessa utbetalningar utfördes – anledning att tro att Likvidationsbolaget skulle komma att beskattas som senare skedde. Han hade anledning att tro att pengarna i Likvidationsbolaget utgjorde lån ytterst från externa parter.

Övriga utbetalningar i för målet relevant hänseende har utgjort förskottsutbetalningar till Michael Bengtsson och Mikael Zachrisson i deras egenskap av aktieägare. Medlen som avsåg utbetalningarna utgjorde fritt eget kapital i Likvidationsbolaget. Dessa utbetalningar är således inga förbjudna lån, utan bör ses som förtida utskiftning vid likvidation.

Utbetalningarna har inte utgjort otillåtna värdeöverföringar eftersom de haft affärsmässig karaktär. Oavsett huruvida Michael Bengtsson eller Mikael Zachrisson hade återbetalningsförmåga skulle skulderna till dem betalas.

Ränta ska inte utgå.

UTVECKLING AV TALAN

Konkursbolaget

Utbetalning 1–2

Utbetalningarna 1–2 har skett till konton tillhörande Michael Bengtsson, Ahlqvist & Partner, samt Aktiebolagstjänst. Utbetalningarna har bokförts som skulder till Michael Bengtsson respektive Mikael Zachrisson. Dessa utbetalningar motsvarade inga verkliga skuldförhållanden.

Leif Malmberg var vid tiden för presentationen av reverserna en mycket erfaren likvidator. Det måste för Leif Malmberg ha framstått som märkligt att Michael

Bengtsson och Mikael Zachrisson – som var delägare i bolaget – flera år efter konkursen påstod sig ha fordringar på Likvidationsbolaget som inte hade redovisats till konkursförvaltaren när konkursen pågick år 2008–2009 och inte heller när konkursen öppnades på nytt år 2013.

Leif Malmberg borde ha fattat misstankar och gjort en fördjupad analys av de påstådda skuldförhållandena. Det fanns inga skäl för de påstådda borgenärerna att tro att en utbetalning skulle ta kortare tid om den gjordes genom likvidatorn än genom konkursförvaltaren; konkursförvaltaren var tvungen att göra en utbetalning till likvidatorn för att likvidatorn i sin tur skulle ha möjlighet att betala till de påstådda borgenärerna. Det medförde ytterligare ett led, vilket innebar mer tidsspillan. Det enda skäl innehavarna av reverserna skulle kunna haft för att presentera dem för likvidatorn istället för konkursförvaltningen, var att reverserna inte skulle ha accepterats av konkursförvaltaren. Leif Malmberg har eller borde ha insett detta.

En normalt aktsam likvidator borde ha kontrollerat bokföringen eller kontoutdrag från banken, för att undersöka skuldernas existens. Det var fråga om lån avseende betydande belopp och involverade företag och personer som hade varit inblandade i skattetvister och brottmål. Det fanns därför ytterligare skäl för Leif Malmberg att noga kontrollera skuldförhållandena. Hade Leif Malmberg gjort det skulle han ha upptäckt att skulderna inte fanns upptagna i bokföringen och att det inte hade flutit in några medel på kontona som motsvarade lånen. Bokföringen var inte förlorad. Skatteverket hade senare lämnat tillbaka denna till Likvidationsbolaget.

Mot den ovan angivna bakgrunden måste Leif Malmberg ha förstått att reverserna var upprättade i efterhand och att de inte representerade verkliga fordringsförhållanden. Till detta kommer följande omständigheter. Borgenärerna Michael Bengtsson och Mikael Zachrisson hade inte förmåga att låna ut medel till bolaget vid tidpunkten för de påstådda lånen. De kunde i efterhand heller inte presentera något underlag för att de lånat ut pengarna. Några reverser eller skuldebrev förekom inte heller i Ekobrottsmyndighetens förundersökning som, såvitt nu är av intresse, avsåg Michael Bengtsson,

Mikael Zachrisson och Bolaget. De lånade medlen påstods ha använts till beställning av cigaretter från en viss leverantör. Någon sådan beställning gjordes dock inte. Det finns inte några andra inköp bokförda för de påstått lånade medlen. Finansieringen av de cigarettinköp som faktiskt gjordes i Bolaget kan härledas till andra, bokförda, insättningar. Mot den bakgrunden är det uppenbart att reverserna var falska. Leif Malmborgs uppgifter om kontakten med advokaten Kalle Ahlqvist inför likvidationen med avseende på att advokat Ahlqvist skulle ha förvaltat reverserna under konkursen har tillbakavisats av advokat Ahlqvist.

Utbetalning 3–7

Den tredje utbetalningen skedde dels till Michael Bengtssons privata konto, dels till Aktiebolagstjänsts konto. Utbetalningen har emellertid bokförts som en fordran mot Royal Tabacco af Sweden OY.

Den fjärde utbetalningen skedde till Michael Bengtssons privata konto. Utbetalningen benämndes som förskottsbetalning aktier estniskt bolag. I bokföringen har utbetalningen tagits upp som en fordran mot Michael Bengtsson.

Utbetalning 5–7 har skett till Michael Bengtssons privata konto, men bokförts som en fordran mot Royal Tabacco af Sweden OY.

Samtliga av dessa utbetalningar bör ses som förbjudna lån till Michael Bengtsson. Denne var vid tidpunkten för utbetalningarna aktieägare i Likvidationsbolaget. Likvidationsbolaget har på grund av dessa förbjudna lån lidit skada. Detta gäller eftersom det inte gjorts någon bedömning av huruvida Michael Bengtsson hade förmåga att återbetala lånen. Hade en sådan bedömning gjorts, hade det framkommit att Michael Bengtsson vid tidpunkten inte hade någon återbetalningsförmåga. Vidare saknas det dokumentation avseende lånen. Det innebär att lånen är svåra att bevisa mot de påstådda gäldenärerna. Det finns inte heller bekräftelser på att motparterna lånat pengar.

Frågan om olovliga värdeöverföringar m.m.

Om tingsrätten skulle finna att Leif Malmberg i någon del inte är skadeståndsskyldig, enligt förstahandsgrunden har Utbetalningarna skett i strid med aktiebolagslagens regler om värdeöverföringar. Leif Malmberg har, i sin egenskap av likvidator, genom att utföra utbetalningarna, skadat Likvidationsbolaget. Utbetalningarna har lett till omfattande skattepålagor. Detta har i förlängningen lett till konkurs för Likvidationsbolaget.

Leif Malmberg har vidare ett bristtäckningsansvar eftersom den eller de personer, Michael Silversvärd och Mikael Zachrisson, som mottagit de olagliga värdeöverföringarna insett att de varit olagliga.

Michael Bengtsson och Mikael Zachrisson har inte haft förmåga att återbära vad de uppburit. Mikael Bengtsson hade ingen taxerad inkomst för beskattningsåren 2017–2018. Han har enligt utdrag från Kronofogdemyndigheten skulder i allmänna mål om 1 461 573 kr. Michael Zachrisson hade år 2017 en taxerad inkomst om 181 000 kr och år 2018 en taxerad inkomst om 255 000 kr. Han har enligt utdrag från Kronofogdemyndigheten skulder i allmänna mål skulder om 196 606 kr. Vidare sker – enligt beslut – avseende Michael Zachrisson en månatlig löneutmätning med 5 449 kr.

Leif Malmberg

Utbetalning 1–2

Vid tidpunkten för när han åtog sig uppdraget som likvidator för Likvidationsbolaget, uppgav advokaten Kalle Ahlqvist till honom att Michael Bengtsson och Mikael Zachrisson tidigare hade lånat ut pengar till Bolaget enligt reverser som presenterades för honom. Till detta kommer att Skatteverket inte utan skäl återbetalar nästan 4 000 000 kr till Likvidationsbolaget. Det fanns därför inte anledning att ifrågasätta

huruvida Michael Bengtsson och Mikael Zachrisson faktiskt hade fordringar mot Likvidationsbolaget. I sammanhanget bör nämnas att det fanns flera reverser som rörde lån till Bolaget, men han vet inte om dessa också avsåg Michael Bengtsson och Mikael Zachrisson.

När konkursen avslutades fanns inga andra fordringsägare än Michael Bengtsson och Mikael Zachrisson, vilket innebär att övriga fordringsägare redan hade fått betalt. Till detta kommer att Skatteverket hade Bolagets bokföring, varför han inte haft tillgång till denna vid tidpunkten för när Utbetalningarna gjordes. Han utgick därför från att det inte fanns några andra alternativ än att Michael Bengtsson och Mikael Zachrisson faktiskt lånat Likvidationsbolaget de aktuella beloppen. Det har senare framkommit att Michael Bengtsson och Mikael Zachrisson, eller i vart fall Michael Bengtsson, hade haft kopplingar till den kriminella världen. Det mest troliga är att de har lånat pengarna från personer vars identitet de inte velat avslöja.

Det förhållandet att reverserna gavs till honom och inte till konkursförvaltaren berodde på att advokat Kalle Ahlqvist ansåg att det skulle gå snabbare att betala ut fordringarna om de presenterades för en likvidator än för en konkursförvaltare. Vidare är en likvidator billigare att anlita för angivet ändamål än en konkursförvaltare.

Utbetalning 3–7

Utbetalningarna 3–7 har inte utgjort förbjudna lån. Samtliga utbetalningar har avsett Michael Bengtssons påbörjade verksamhet på Åland, bl.a. kostnader för att hyra en lokal för cigaretttillverkning. Av årsredovisningen framgår inte att lånen som har lämnats till Michael Bengtsson är ”privata” utan endast att lånen har betalats ut till dennes privata konto.

Ett bolag under likvidation ska i slutändan betala kvarvarande medel till bolagets ägare. De utbetalningar som har gjorts har gått till Likvidationsbolagets ägare. Vid tidpunkten för Utbetalningarna bedrev Likvidationsbolaget ingen verksamhet. Det

fanns inga andra fordringsägare. Allt som betalades från konkursen exklusive aktiekapitalet var också fritt eget kapital.

UTREDNINGEN

Leif Malmberg har hörts under sanningsförsäkran. På Leif Malmbergs begäran har förhör även hållits med vittnet Kalle Ahlqvist.

Konkursbolaget har åberopat skriftlig bevisning.

Leif Malmberg har uppgett bl.a. följande. Vad han anfört sakframställningsvis stämmer. Anledningen till att han inte som likvidator ansökte om kallelse på bolagets okända borgenärer var att det var osäkert huruvida likvidationen skulle fortgå och bolaget avslutas eller rörelsen drivas vidare. En kallelse på okända borgenärer ska nämligen endast göras när det är säkert att likvidationen ska fortgå. Han bokförde inte de aktuella affärshändelserna rent praktiskt. Han kan inte se att det finns några formella fel i bokföringen.

Kalle Ahlqvist har berättat bl.a. följande. Han var hösten 2013 ombud för Michael Bengtsson och Michael Zachrisson samt även för bolaget. Han var vid tillfället införstådd med att pengar skulle utbetalas från Skatteverket till konkursbolaget. Han visste om att det fanns reverser och de skulle lämnas till likvidator. Han har själv inte haft hand om några reverser och hade ingen kunskap om dessa. Han kan inte uttala sig om sina klienter. Han var i sällskap med en person han inte vill namnge på likvidators kontor. Han kan inte säga hur reverserna presenterades på kontoret, men det måste i så fall skett av annan än honom. Han minns inte att han mottagit någon betalning från Likvidationsbolaget. De utbetalningar som kan ha skett har gått till advokat Göran Insulanders advokatbyrå och till den advokatbyrå där han då arbetade. Han minns att hans advokatbyrå fått betalt för det arbete han utfört, oklart när. Han minns inte om det var i form av ett förskott.

DOMSKÄL

Rättslig reglering m.m.

Allmänt om skadeståndsansvar för likvidator enligt aktiebolagslagen

Av 29 kap. 1 § första stycket och 25 kap. 30 § första stycket aktiebolagslagen (2005:551) framgår bl.a. att en likvidator som när han fullgör sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar bolaget ska ersätta skadan.

Den allmänna skadeståndsrätten utgör utgångspunkt för ansvarsbedömningen. Bedömningen av uppsåt och oaktsamhet, samt av adekvat orsakssamband mellan handling eller underlåtenhet och skadan sker enligt allmänna skadeståndsrättsliga principer.

Det bör för ansvar normalt krävas att den påstått skadeståndsskyldige överträtt en handlingsnorm som skyddar den skadelidandes intressen (jfr Jan Hellner och Marcus Radetzki, Skadeståndsrätt, avsnitt 8.3, Juno, version 10).

Likvidators skyldigheter i för målet relevant hänseende

Enligt tingsrätten får anses framgå av praxis att en likvidator har en skyldighet att, innan denne utbetalar påstådda skulder, göra vissa undersökningar för att försäkra sig om skuldernas faktiska existens. Om likvidatorn underlåter att göra sådana undersökningar, kan denne ådra sig skadeståndsskyldighet. (Jfr rättsfallet NJA 1930 s. 65).

Av 25 kap. 34 § aktiebolagslagen framgår bl.a. att likvidatorn snarast efter det att han eller hon har tillträtt, ska ansöka om kallelse på bolagets okända borgenärer enligt lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer. Enligt 38 § samma lag ska likvidatorn skifta bolagets återstående tillgångar när den anmälningstid som har satts ut i kallelsen på okända borgenärer har löpt ut och alla kända skulder har betalats.

Låneförbudet

Av 21 kap. 1 § 1 aktiebolagslagen framgår bl.a. att om inte annat följer av 2 § får ett aktiebolag inte lämna penninglån till den som äger aktier i bolaget eller i annat bolag i samma koncern.

För att det ska vara fråga om ett lån gäller att det har avtalats att mottagaren av utbetalningen ska vara återbetalningsskyldig.

Olovliga värdeöverföringar

Värdeöverföring

Av 17 kap. 1 § första stycket 4 aktiebolagslagen framgår bl.a. att en värdeöverföring enligt lagen utgör en affärshändelse som medför att bolagets förmögenhet minskar och inte har rent affärsmässig karaktär för bolaget.

Vad gäller frågan vad som avses med begreppet affärsmässig karaktär, framgår av förarbetena till nämnda bestämmelse bl.a. följande. Frågan om en viss transaktion skall anses ha affärsmässig karaktär för bolaget får i det enskilda fallet avgöras främst med hänsyn till utåt iakttagbara omständigheter kring händelsen. Särskild betydelse får tillmätas skillnaden mellan parternas prestationer (värdediskrepansen). Det förhållandet att transaktionen är oförmånlig för bolaget och förmånlig för motparten medför dock inte i och för sig att den är att betrakta som en värdeöverföring. En ”dålig affär” är sålunda inte någon värdeöverföring i paragrafens mening. Av stor betydelse är också om transaktionen framstår som förenlig med den verksamhet som bolaget normalt bedriver. Utgör den ett normalt led i verksamheten får den anses ha affärsmässig karaktär. Vid denna bedömning kan det finnas skäl att väga in sådant som transaktionens rättsliga form (köp, pant, borgen, löneutbetalning, etc.) och mottagarens

relation till bolaget (vilket faktiskt inflytande eller formell ställning han eller hon har i bolaget). (Se prop. 2004/05:85 s. 748).

Tillåtna respektive otillåtna former av värdeöverföringar

Värdeöverföringar får enligt 17 kap. 2 § aktiebolagslagen endast ske i enlighet med aktiebolagslagens regler om vinstutdelning, förvärv av egna aktier, minskning av aktiekapitalet eller reservfonden för återbetalning till aktieägarna, gåva till allmännyttigt ändamål, samt i ett avtal om koncerninternt finansiellt stöd som godkänts enligt 6 b kap. 6 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller 8 b kap. 6 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Värdeöverföringar får inte ske i strid med de s.k. borgenärsskyddsreglerna i 17 kap. 3 § aktiebolagslagen (jfr prop. 2004/05:85 s. 749 f.). Av första stycket framgår bl.a. att en värdeöverföring inte får äga rum om det inte efter överföringen finns full täckning för bolagets bundna egna kapital. Av paragrafens andra stycke framgår att bolaget endast får genomföra en värdeöverföring till aktieägare endast om den framstår som försvarlig med hänsyn till (1) de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet, och (2) bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt. Av förarbetena framgår bl.a. följande. Vinstutdelning bör inte få ske om bolagets förmåga att fullgöra sina betalningsförpliktelser därigenom skulle försämrats. Bolaget måste ha en sund ekonomi för att en värdeöverföring ska få vidtas. (Se prop. 2004/05:58 s. 384).

Bristtäckningsansvar

Om en värdeöverföring bedöms vara olovlig, ska i första hand mottagaren enligt 17 kap. 6 § första stycket aktiebolagslagen återbära vad han eller hon har uppburit om bolaget visar att han eller hon insåg eller bort inse att värdeöverföringen stod i strid med aktiebolagslagen. Av 17 kap. 7 § första stycket framgår bl.a. att om det uppkommer någon brist vid återbäring enligt 6 §, är de personer som har medverkat till

beslutet om värdeöverföringen ansvariga för denna. Detsamma gäller de som har medverkat till verkställandet av beslutet.

Tingsrättens bedömning

Inledning

I målet är ostridigt att Leif Malmberg som likvidator genomfört de aktuella Utbetalningarna från Likvidationsbolaget. Genom kärandens utredning är vidare klarlagt att Likvidationsbolagets medel minskats med samma belopp och att Utbetalningarna i förlängningen medfört att samma bolag kommit på obestånd och senare försatts i konkurs.

Frågan är om Leif Malmberg agerat med uppsåt eller varit oaktsam då han genomförde Utbetalningarna.

Utbetalning 1–2

I målet är ostridigt att Leif Malmberg som likvidator genomfört Utbetalningarna från Likvidationsbolaget. Av den av Konkursbolaget redovisade utredningen är vidare klarlagt att utbetalning 1–2 inte representerade något verkligt skuldförhållande, varför bolaget drabbats av en skada motsvarande dessa Utbetalningar. Frågan är då om Konkursbolaget styrkt att Leif Malmberg uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakat Konkursbolaget skada genom att utföra de aktuella Utbetalningarna. I den frågan gör tingsrätten följande överväganden.

Av utredningen i målet framgår bl.a. att det inte redovisats några fordringar såvitt avser utbetalning 1–2 i konkursen år 2008–2009. Dessa fordringar har uppvisats först den 9 oktober 2013, dvs. sedan konkursen för första gången återupptogs. Det påstådda skuldebrevet och reversen hänförliga till utbetalningarna är daterade i mars 2008. Det hade varit förhållandevis enkelt för Leif Malmberg att kontrollera handlingarnas

riktighet mot bolagets bokföring det aktuella året, även om Skatteverket just då hade hand om den. En sådan undersökning hade, såvitt framkommit, tämligen omgående utvisat att skuldebrevet och reversen uppvisades för första gången den 9 oktober 2013 och att de inte motsvarande ett verkligt skuldförhållande. Tingsrätten anser att det legat inom ramen för Leif Malmborgs uppdrag som likvidator att göra en sådan kontroll. Leif Malmborgs uppgifter om vad Kalle Ahlqvist sagt om reverserna vinner inte stöd av utredningen.

Det finns inte tillräckligt underlag för slutsatsen att Leif Malmborg skulle ha agerat med någon form av uppsåt. Tingsrätten finner dock att den redovisade utredningen är tillräcklig för att dra slutsatsen att Leif Malmborg har varit oaktsam i sin egenskap av likvidator.

Genom att utföra utbetalning 1–2 om totalt 3 200 000 kr har Leif Malmborg orsakat Konkursbolaget skada i motsvarande mån. Han är därför att ersätta skadan enligt 29 kap. 1 § första stycket och 25 kap. 30 § första stycket aktiebolagslagen. Skadeståndsyrkandet i denna del ska bifallas.

Utbetalning 3–7

Vad gäller utbetalning 3–7 konstaterar tingsrätten att det av bokföringen framgår att dessa utbetalningar skett till Michael Bengtsson privat. Utbetalningarna har bokförts som skulder till Royal Tabacco och aktier i estniskt bolag. Konkursbolaget har enligt tingsrättens mening inte styrkt att det avtalats om att mottagaren skulle vara skyldig att återbetala respektive belopp, låt vara att utbetalning 3 och 5–7 bokförts som ”Fordran Royal Tabacco af Sweden OY”. Under sådana förhållanden kan utbetalning 3–7 inte anses vara lån i den mening som avses i 21 kap. 1 § aktiebolagslagen.

Frågan är då om utbetalning 3–7 är att anse som olovliga värdeöverföringar enligt reglerna i 17 kap. aktiebolagslagen.

Det är ostridigt att utbetalningarna medförde att Likvidationsbolagets förmögenhet minskade. När det gäller frågan om utbetalningarna hade affärsmässig karaktär gör tingsrätten ingen annan bedömning än vad som anges i Skatteverkets beslut av den 26 september 2016 nämligen att det var fråga om medel som tillfördes Michael Bengtsson privat och vad som i den utredningen framkommit med avsevärd styrka talade för att utbetalningarna inte hade något samband med den verksamhet som bolaget bedrev. Tingsrätten finner det därför styrkt att de aktuella utbetalningarna utgjorde värdeöverföringar i den mening som avses i 17 kap. 1 § första stycket 4 aktiebolagslagen. När det gäller frågan om värdeöverföringarna har varit olovliga vill tingsrätten framhålla följande.

De omständigheter Konkursbolaget åberopat till stöd för att utbetalningarna är att anse som olovliga värdeöverföringar synes enligt tingsrättens mening ta sikte på reglerna i 17 kap. 3 § andra stycket aktiebolagslagen. Tingsrätten övergår därför till att pröva om utbetalningarna skett i strid med dessa bestämmelser.

Det är ostridigt så att Leif Malmberg genomförde de aktuella utbetalningarna utan någon föregående ansökan om kallelse på okända borgenärer. Detta förhållande talar enligt tingsrättens mening för att värdeöverföringarna inte var försvarliga enligt 17 kap. 3 § andra stycket aktiebolagslagen. Avsaknaden av ett sådant ansökningsförfarande måste ha medfört att det var svårt att överblicka bolagets skuldförhållanden innan utbetalningarna gjordes. Som framkommit av Leif Malmbergs egna uppgifter kände han till att det fanns flera reverser som Bolaget ska ha utställt. Till detta kommer Leif Malmbergs egen uppgift om att anledningen till att någon sådan ansökan inte gjordes, var att det vid tidpunkten för när utbetalningarna utfördes inte var klart huruvida likvidationen skulle fortgå eller avslutas för att verksamheten skulle drivas vidare. Hade likvidationen avslutats och verksamheten fortsatt är uteslutet att dra någon annan slutsats än att utbetalningarna innebar att bolagets förmåga att fullgöra sina betalningsförpliktelser hade allvarligt försämrats. Vid dessa förhållanden är det enligt tingsrättens mening styrkt att de aktuella utbetalningarna inte varit försvarliga. Utbetalningarna har därför varit olovliga enligt 17 kap. aktiebolagslagen. Att Leif

Malmberg haft uppfattningen att utbetalningarna utgjort fritt eget kapital i Likvidationsbolaget eller att dessa var att se som en förtida utskiftning saknar med hänsyn till det sagda betydelse.

Utredningen ger inte vid handen att Leif Malmberg skulle ha agerat med uppsåt. Det förhållandet att han utan att klarlägga bolagets skuldförhållanden medverkat till de olovliga värdeöverföringarna måste enligt tingsrättens mening medföra att han i vart fall agerat oaktsamt enligt 29 kap. 1 § aktiebolagslagen.

Genom att utföra utbetalningar om totalt 650 000 kr har Leif Malmberg orsakat Konkursbolaget skada i motsvarande mån. Leif Malmberg ska därför till Konkursbolaget utge 650 000 kr.

Det kan i sammanhanget även framhållas att tingsrätten även anser det genom Konkursbolagets utredning styrkt att både Michael Bengtsson och Mikael Bengtsson inte kan återbära beloppet motsvarande de aktuella utbetalningarna. I allt fall har Leif Malmberg därför ett bristtäckningsansvar enligt 17 kap. 7 § aktiebolagslagen för de olovliga värdeöverföringarna, innebärande att han även på den grunden till Konkursbolaget ska återbära angivet belopp.

Sammanfattande slutsats

Tingsrätten har således funnit att Leif Malmberg, i sin egenskap av likvidator för Likvidationsbolaget, genom oaktsamhet har orsakat Konkursbolaget en skada motsvarande 3 850 000 kr. Ränteyrkandet följer av lag. Mot den bakgrunden ska Leif Malmberg utge 3 850 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen.

Rättegångskostnad

Vid denna utgång ska Leif Malmberg ersätta Konkursbolaget för dess rättegångskostnad. Leif Malmberg har vid bifall till kärandens talan vitsordat 2 800 kr som ett

skäligt belopp avseende rättegångskostnad. Beloppet ska därför utgå. Han har överlämnat till tingsrätten att bestämma ett skäligt belopp beträffande övriga rättegångskostnader. Vad Konkursbolaget i detta avseende begärt får enligt tingsrättens mening anses skäligt och ska bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 1 \(TR-02\)](#).

Överklagande ställt till Svea hovrätt ska ha inkommit till tingsrätten senast den 21 oktober 2020. Prövningstillstånd krävs.

Jakob Hedenmo

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.